

Paavalin Ensimmäinen kirje korinttilaisille 14

Epäjumalille uhratun lihan syöminen

1.Kor. 8:1-9:12

Tervetuloa kuuntelemaan Alusta alkaen -ohjelmaa. Käsittelemme Paavalin Ensimmäistä korinttilaiskirjettä, tällä kerralla sen kahdeksannen luvun alusta alkaen.

Edellä olemme kuulleet, kuinka Paavali antoi Korintin seurakuntalaisille erilaisia neuvoja, jotka koskivat avioeroa, seksuaalielämää, naimattomuutta ja naimisissa oloa. Tällaiset asiat olivat askarruttaneet korinttilaisia, ja he olivat kysyneet Paavalilta niistä.

Seuraavaksi hän siirtyy uuteen aiheeseen, epäjumalille uhratun lihan syömiseen. Siitäkin Korintin seurakuntalaiset olivat Paavalilta kyselleet kirjeitse.

Epäjumalille uhrattua liha oli antiikin kristityille olennainen kysymys. Syyllistyikö sellaisen syöjä epäjumalanpalvelukseen vaiko ei?

Kysymys oli polttava, sillä epäjumalille uhrattua lihaa tuli vastaan hyvin monissa tilanteissa. Sellaista oli tarjolla ensinnäkin eri jumalien kulttien yhteydessä, temppeleissä ja niiden yhteydessä olevissa ruokasaleissa. Mutta sellaista tarjoiltiin paljon laajemminkin: urheilukilpailujen yhteydessä ja muissa kaupunkien julkisissa juhlatilaisuuksissa. Epäjumalille uhrattua lihaa oli myytävän lihakaupoissa ja toreilla, sillä temppelien uhreista sitä jäi paljon yli. Se myytiin ja tuotoilla tuettiin temppelien toimintaa. Niinpä epäjumalille tarjottua lihaa oli tarjolla myös hautajaisissa, häissä ja yksityisillä juhlaillallisilla. Saattoiko kristitty osallistua tällaisiin tilaisuuksiin? Saattoiko hän syödä tuollaista lihaa rikkomatta jumalasuhdettaan? Kysymyksestä teki polttavan sekin, että köyhimmälle kansanosalle, jollaisia monet kristityt olivat, lihaa ei juurikaan ollut tarjolla muuten kuin julkisissa juhlatilaisuuksissa, ja niissä tarjoiltava liha oli poikkeuksetta jollekin epäjumalalle uhrattua.

Besserwiseröinti on pahasta

Sitten on puhuttava epäjumalille uhratusta lihasta. Meillä kaikilla toki on tästä asiasta tieto. Mutta tieto tekee ylpeäksi, rakkaus sen sijaan rakentaa. Jos joku luulee tietävänsä jotakin, hänellä ei vielä ole oikeaa tietoa. Mutta jos joku rakastaa Jumalaa, hänet Jumala tuntee (1. Kor. 8:1-3)

Paavali lähtee käsittelemään tätä polttavaa kysymystä ensin hieman kauempaa. Rivien välistä voi lukea, että jotkut Korintin seurakuntalaisista suhtautuivat tähänkin asiaan itsekkään pöyhkeästi. Näillä besserwissereillä oli omasta mielestään enemmän tietoa kuin Korintin normi-seurakuntalaisilla, jotka olivat heidän mielestään sivistymättömiä eivätkä siksi tajunneet tästäkään asiasta mitään.

Tällaista asennetta vastaan Paavali kirjoittaa: ”Meillä kaikilla on toki tästä asiasta tieto.” Tietoa ei ole siis vain pöyhkeillä, vaan kaikilla. Mutta tieto ei ole olennaista vaan se, miten tietoa käytetään. Sitä voi käyttää itsekorotukseen ja toisten halveksimiseen. Sellaisesta tiedosta ei ole hyötyä vaan haittaa. Oikeaa tiedon käyttöä on sellainen, että siihen liittyy rakkaus. Silloin tiedosta on hyötyä ja se rakentaa yhteisöä ja ihmisten välistä yhteyttä.

Siksi Paavali kirjoittaa: ”Joka luulee jotakin tietävänsä, hänellä ei vielä ole oikeaa tietoa.” Jos tapa käyttää tietoa repii seurakuntaa, niin mitä tietoa se sellainen on? Ei kovin kummoista. Oikeaa tietoa on sellainen, jossa itse ei ole suuri tietäjä, vaan jossa itse on tiedetty, Jumalan tietämä ja tuntema ja rakastama.

Miten olennainen lähtökohta! Tämä olisi muistettava varsinkin kaikessa some-keskustelussa. Miten usein siellä tuodaankaan esille oma tietämys, milloin mistäkin asiasta esille, sillä motiivilla, että voitaisiin lyödä sillä jotain toista ja päteä omissa ja ehkä miljoonien muiden silmissä! Tällaisen tietämisen vastakohta on se, että ihminen on Jumalan edessä hiljaa, hänen tietämänään ja rakastamana.

Epäjumalia ei ole olemassa

Epäjumalille uhratun lihan syömisestä sanon näin: Me tiedämme, ettei epäjumalia ole olemassa, on vain yksi ainoa Jumala. Onhan tosin sekä taivaassa että maan päällä niin sanottuja jumalia, moniakkin jumalia ja herroja, mutta meillä on vain yksi Jumala, Isä. Hänestä on kaikki lähtöisin, ja hänen luokseen olemme matkalla. Meillä on vain yksi Herra, Jeesus Kristus. Hänen välityksellään on kaikki luotu, niin myös meidät (1. Kor 8:4-6).

Puhuttuaan oikean tietämisen luonteesta (että sen on oltava rakkauden palveluksessa) Paavali aloittaa faktoista: On vain yksi Jumala, kaiken luoja. Tähän hellenistisen juutalaisuuden lähtökohtaan Paavali lisää sen kristillisen totuuden, että on vain yksi Herra, Jeesus Kristus. Maan päällä on kyllä monenlaisia herroja (kyrioi), mutta ainoa oikea Herra ja Pelastaja on Jeesus Kristus. Hän on ainoa pelastuksen välittäjä, ja välittäjä myös siinä mielessä, että hän on Jumalan Sana eli jumalallinen Viisautus, jonka kautta kaikki on luotu.

Tästä on puhuttu jo aiemminkin, mutta mainittakoon taas tässä. Nimittäin se, että nykyisen kosmologiankin mukaan *informaation käsite* on erittäin tärkeä. Maailma ei ole kaaosta, vaan siinä on informaatiota, järjestystä. Tämä näkyy mm. siinä, miten valtavan hienolla tarkkuudella fysikaaliset perusvakiot suhtautuvat toisiinsa, jotta universumissa voi olla elämää. Kristillisen uskon mukaan tämä johtuu siitä, että Jumala on viisas. Hän loi ja järjesti maailmankaikkeuden Viisaudellaan ja ylläpitää sen Viisaudellaan. Jeesuksessa Kristuksessa tämä jumalallinen Sana eli Viisautus eli Informaatio syntyi ihmiseksi, mahdollistaakseen Jumalan tuntemisen ja ottaakseen syyllisyyden pois.

On varottava vahingoittamasta toisen kristityn jumalasuhdetta

Mutta kaikilla ei tätä tietoa ole. Tottumuksesta epäjumaliin jotkut lihaa syödessään edelleenkin ajattelevat, että se on epäjumalille uhrattua, ja tämä tahraa heidän epävarman omantuntonsa. Ei ruoka vie meitä lähemmäs Jumalaa. Emme menetä mitään, jos jätämme syömättä, emmekä voita mitään, jos syömmme. Pitäkää kuitenkin huoli siitä, ettei tämä teidän vapautenne saa heikkoja kompastumaan. Jos heikko veljesi näkee sinut, jolla on tietoa, aterialla epäjumalan temppelissä, eikö hänen omatuntonsa saa tästä tukea siihen, että hänkin voisi syödä uhrilihaa? Näin sinun tietosi vie tuohon tuon heikon, oman veljesi, jonka vuoksi Kristus on kuollut. Kun te tällä tavoin teette syntiä veljiänne vastaan ja haavoitatte heidän horjuvaa omaatuntoaan, teette syntiä Kristusta vastaan. Näin ollen: jos ruoka viettelee veljeni syntiin, en ikinä enää syö lihaa, jotta en viettelisi veljeäni (1. Kor. 8:7-13).

Kuten jo edellä mainittiin, Korintissa oli ”tiedon omaavia” kristittyjä. He tiesivät, ettei epäjumalia ole olemassa, koska on vain yksi Jumala ja yksi Herra, Jeesus. Siksi he saattoivat aivan hyvin käydä aterialla epäjumalien temppelien yhteydessä olevissa ruokasaleissa, esimerkiksi erilaisten juhlien yhteydessä. Ehkä jotkut jopa ajattelivat, että tällainen käytön oli hengellisesti kunnioitettavaa ja rohkeata; siinähan osoitettiin käytännön teolla, että epäjumalaa ei ollut olemassa, joten oli turha pelätä epäjumalanpalvelusta. Se demonstroitiin ronskilla ruokahalulla vaikkapa Asklepioksen tai Demeterin temppelin ravintolassa.

Paavali kumoaa väitteen tuollaisen teon hengellisestä hyödystä. Ei syöminen vie meitä lähemmän Jumalaa, joskaan ei kauemmaskaan.

Sitten Paavali kiinnittää huomionsa vastakääntyneisiin, ”heikkoihin” kristittyihin. Heidän elämässään epäjumalanpalvelus oli jätetty vasta vähän aikaa sitten. Siksi heidän mielessään epäjumalan temppelin ravintolassa syöminen oli samaa kuin epäjumalan palveleminen. Jos tällainen kristitty näkee ”tiedostavan” kristityn Asklepioksen temppelin ruokasalissa syömässä, hän ajattelee, että tuo kristitty syö epäjumalalle uhrattua lihaa. Hän ei osaa ajatella, että ei se liha ole oikeasti sellaista, koska epäjumalaa ei ole oikeasti olemassa. Mutta silti voi käydä niin, että hän tuon ”tiedostavan” kristityn esimerkin voimasta rohkaistuu itsekin käymään syömässä juhlien aikana samaisessa temppelissä, syömässä epäjumalille uhrattua, koska tuo toinenkin kristitty niin teki. Mutta silloin hän toisaalta rikkoo omaatuntoaan vastaan. Hänen mielessään kun epäjumalan temppelissä tarjottu lihan edelleen samaistuu epäjumalan palvelemiseen.

Meidän kulttuurissamme ei enää ole epäjumalia eikä niille uhrattua ruokaa. Mutta ihan vastaavia asioita löytyy. Joku kristitty tiedostaa, ettei maltillisessa alkoholinkäytössä ole mitään hengellisesti väärää. Mutta joku toinen kristitty on saattanut olla aiemmassa elämässään alkoholisti. Kristuksen omaksi tuleminen on merkinnyt hänelle pesäeron tekemistä alkoholiin. Kun tällainen kristitty näkee toisen kristityn juovan viiniä jouluaterialla,

hän saattaa rohkaistua itsekin maistamaan. Mutta samalla hän rikkoo vastaan omaatuntoaan, joka sanoo: ”Älä juo!” Näin hänen suhteensa Kristukseen saa särön.

Vastaavia esimerkkejä voi keksiä muitakin.

Paavalin viesti on siis se, että kristityn ei tule käyttää kristityn vapauttaan, jos siitä on haittaa toisille, omassatunnossaan tiukemmille eli heikommille kristityille. Tietäminen siitä, että on vapaus tehdä niin, ei ole olennaista. Olennaista on rakkaus. Se ohjaa olemaan joissain tilanteissa käyttämättä sellaistaakin vapautta, joka hänellä periaatteessa on.

Paavali esimerkkinä

Seuraavaksi Paavali käy perustelemaan samaa asiaa käyttäen itseään esimerkkinä. Hänkin on luopunut oikeuksistaan jonkin suuremman asian hyväksi.

Enkö minä ole vapaa? Enkö ole apostoli? Enkö ole nähnyt Herraamme Jeesusta? Ettekö te itse ole tulos minun työstäni Herran palveluksessa? Jos eivät muut pidäkään minua apostolina, teidän apostolinne ainakin olen. Tehän olette sinetti, joka vahvistaa, että olen Herran apostoli. Näin minä puolustaudun niiden edessä, jotka minua tutkivat: Eikö meillä olisi oikeutta ruokaan ja juomaan? Eikö meillä olisi oikeutta ottaa matkoillemme mukaan vaimoa, uskonsisarta, niin kuin tekevät muut apostolit, Herran veljet ja Keefas? Olemmeko minä ja Barnabas ainoat, joiden on tehtävä ansiotyötä? (1. Kor: 9:1-7).

Vastaus kaikkiin näihin retorisiin kysymyksiin on ilmeinen: kyllä sinä, Paavali, olet vapaa, et orja. Kyllä sinä olet apostoli. Kyllä sinä olet nähnyt ylösnousseen Jeesuksen. Sinulla on oikeus ruokaa ja juomaan. Sinulla olisi oikeus kuljettaa mukana vaimoa. Sinulla olisi kyllä oikeus olla tekemättä ansiotyötä.

Vasta myöhemmin käy ilmi, miksi Paavali, vaikka oli apostoli, ei ollut käyttänyt apostolin oikeuksiaan ja vapauttaan. Siksi, että hän halusi niistä vapaaehtoisesti kieltäytymällä edistää evankeliumin etenemistä. Tästä kirjoittamalla hän halusi antaa esimerkin Korintin kristityille, että he toimisivat samoin: olisivat syömättä temppelissä uhrattua lihaa, jotta eivät olisi saattaneet vastakäntyneiden uskoa vaaraan.

Sama retorinen vyörytys samasta asiasta jatkuu:

Ei kai kukaan palvele sotilaana omalla kustannuksellaan? Kai se, joka istuttaa viinitarhan, myös syö sen hedelmiä? Ja kai se, joka paimentaa lampaista ja vuohia, myös käyttää niiden maitoa?

En tässä esitä vain ihmisten ajatuksia, sillä lakikin sanoo samaa. Sanotaanhan Mooseksen laissa: »Älä sido puivan härän suuta.» Ei kai Jumala tässä härästä huolehdi? Kaiketi hän sanoo tämän meidän vuoksemme. Meitä ajatellenhan on

kirjoitettu: »Kyntäjän tulee kyntää ja puimamiehen puida siinä toivossa, että saa oman osuutensa.» Kun me olemme kylväneet teihin hengellisen kylvön, olisiko liikaa, jos korjaisimme teiltä aineellisen sadon? Jos muilla on oikeus saada teiltä jotakin, eikö vielä suuremmalla syyllä meillä? Me emme kuitenkaan ole käyttäneet tätä oikeutta hyväksemme, vaan kestämmme mitä tahansa, jotta emme vain olisi esteenä Kristuksen evankeliumille (1. Kor. 9:8-12).

Jälleen pointti on sama: ”Olen luopunut oikeuksistani apostolina, jotta en olisi esteenä Kristuksen evankeliumille. Vastaavalla tavalla teidän, Korintin seurakunnan ’tiedostavien kristittyjen’, tulee luopua joistain kristitylle kuuluvista vapauksistanne, esimerkiksi siitä, että uhrilihaa voi syödä, koska epäjumalia ei oikeasti ole olemassa. Jos ette luovu tästä vapaudestanne, se voi olla haitaksi evankeliumin edistymiselle.”

Uskallan tehdä tästä seuraavan, ehkä turhan uskaliaan sovelluksen: Kirkossamme on kristittyjä, jotka väittävät, että kirkon avioliittokäsitystä on muutettava niin, että myös samaa sukupuolta olevia pareja voidaan vihkiä kristilliseen avioliittoon.

Oletetaan, että heidän vaatimuksensa on oikeutettu. Minun mielestäni se ei ole oikeutettu, mutta tehdään sellainen ajatuskoe, että se olisi oikeutettu.

Ja tällä oletuksella esitän seuraavaa: Jos muutoksen vaatijat seuraisivat Paavalin opetusta, he luopuisivat tuosta vaateestaan, ainakin tilapäisesti. Nimittäin sen vuoksi, että sen jatkuva tuominen kirkon asialistalle vahingoittaa evankeliumia. Se vie kirkon voimat ja julkisen kirkkoa koskevan keskustelun sivuraiteille, pois Jeesusta koskevasta evankeliumista. Siksi tuosta vaatimuksesta tulisi luopua, siitäkin huolimatta, että se olisi oikeutettu, ainakin tässä nykyisessä tilanteessa.